

V. Problemy społeczne współczesnego świata

5. Prześladowania religijne i nietolerancja na świecie

Czym jest wolność religijna?

- **Wolność religijna** – prawo do wyznawania wiary oraz własnych przekonań religijnych i ich uzewnętrzniania, należy do podstawowych praw człowieka i jest jednym z fundamentów funkcjonowania demokratycznych społeczeństw.
- Wiele aktów prawa międzynarodowego oraz konstytucji krajów demokratycznych (w tym Polski) chroni wolność religijną i dzieli ją zwykle na:
 - **prawo do wolności sumienia**, czyli odmowy działania sprzecznego z własnym sumieniem lub wyznawaną wiarą,
 - **prawo do wolności wyznania**.
- Warto w tym miejscu podkreślić, że wolność religijna obejmuje nie tylko prawo do wyznawania religii, lecz także **do jej niewyznawania, odmowy przynależności do jakiegokolwiek Kościoła oraz do dobrowolnej zmiany własnego wyznania na inne.**

Dlaczego następuje łamanie prawa do wolności religijnej

- Większość religii na świecie opiera się na założeniu, że jedynie ich wyznawanie jest słuszne.
- Prowadzi to często do dyskryminacji przedstawicieli innych religii.
 - Niejednokrotnie obserwujemy próby nawracania ich nawet na siłę.
 - W przeszłości osoby odmawiające przyjęcia religii dotknięte były różnymi formami przemocy lub skazywane były nawet na śmierć.
- Niestety, takie sytuacje występują także w XXI wieku i nic nie wskazuje aby w najbliższej przyszłości to się zmieniło.
 - Wiele państw wciąż nie uznaje prawa do wolności religijnej i pozwala na wyznawanie tylko jednej, dominującej religii, przez co dopuszcza różne formy dyskryminacji osób innych wyznań.

Problem prześladowań religijnych

- Problem **prześladowań religijnych** pojawił się z chwilą powstania pierwszych religii monoteistycznych.
- W historii **największe napięcia** powstawały między **chrześcijanami a muzułmanami**, rzadziej innymi religiami, np.:
 - na półwyspie Iberyjskim w średniowieczu od VIII do XV wieku walczyli chrześcijańscy Hiszpanie z muzułmańskimi Maurami,
 - w średniowieczu od XI do XIII wieku odbywały się **krucjaty religijne**, kierowane przeciw innowiercom, zwłaszcza muzułmanom i heretykom,
 - w nocy z 23 na 24 sierpnia 1572 roku w Paryżu miała miejsce tzw. **Noc św. Bartłomieja** (w ciągu nocy katolicy dokonali rzezi hugenotów – wyznawców kalwinizmu).

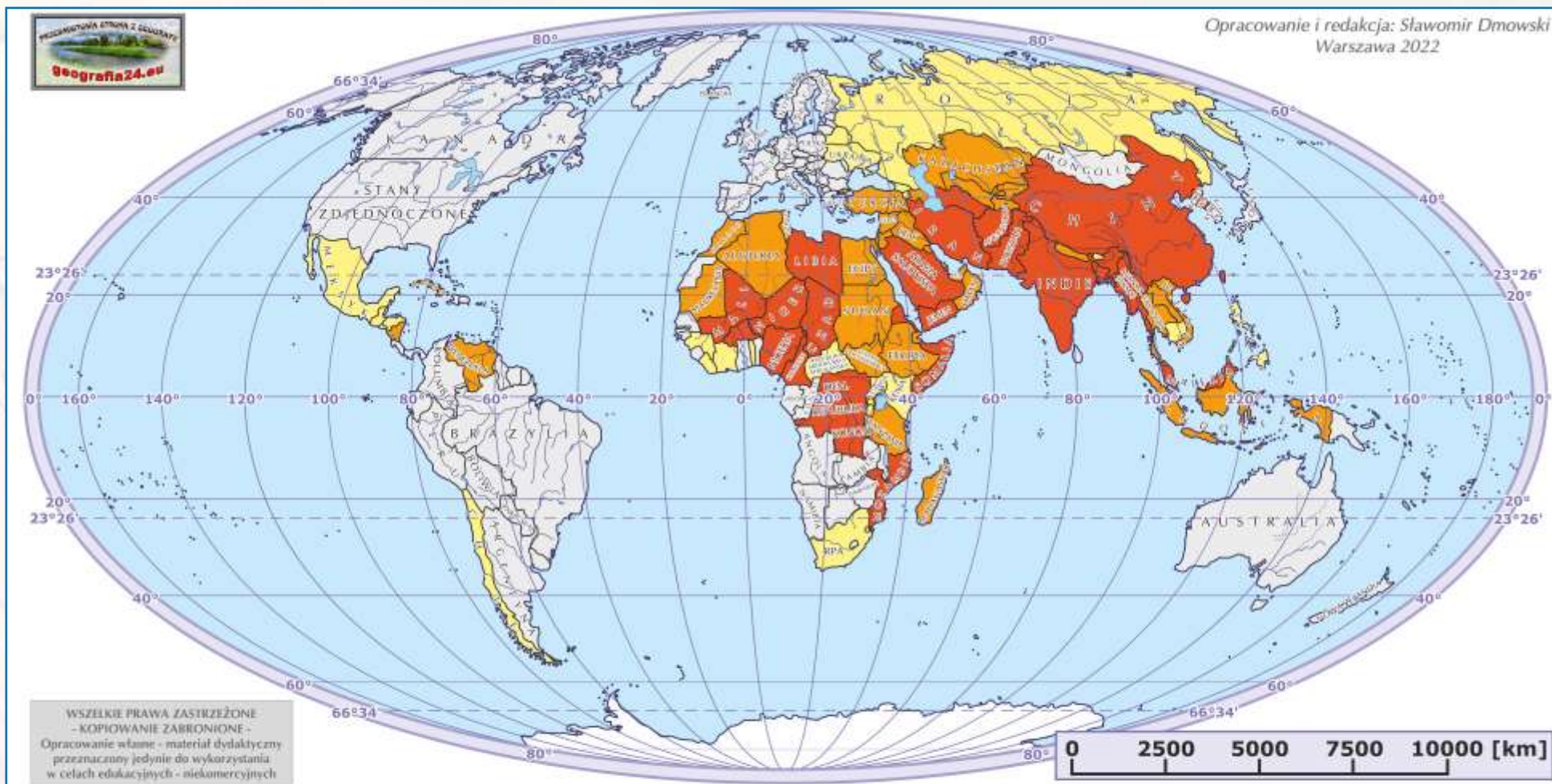

Przykłady prześladowań na tle religijnym

→ W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat dalej obserwujemy liczne przykłady prześladowań na tle religijnym.

→ Problem ten obserwujemy w około 140 krajów świata, w szczególności:

- na Bliskim Wschodzie,
- w Afryce Północnej,
- w krajach, w których panuje:
 - ustrój komunistyczny, np. Chiny, Korea Północna,
 - ustrój autorytatywny, np. Rosja oraz inne kraje b. ZSRR.

Naruszenia wolności religijnej na świecie,
na podstawie raportu ACN International pt. "Religious Freedom in the World Report 2021" oraz innych źródeł:

- kraje, w których odnotowywane są liczne przypadki prześladowania religijne
- kraje, w których występują liczne przypadki dyskryminacji religijnej
- kraje, w których występują czynniki, które mogą spowodować łamanie wolności religijnej
- pozostałe kraje (nie ujęte w klasyfikacji)

Przykłady prześladowań na tle religijnym

- Wiele przykładów prześladowań możemy także wskazać w Europie i Ameryce Północnej, w wyniku których:
 - wyraźnie faworyzowane są tylko niektóre wyznania (w stosunku do wyznawców innych religii prowadzone do działania mające na celu zmianę prawa w celu ograniczenia wolności religijnej),
 - bardzo częste jest prześladowanie religijne,
 - ograniczana jest możliwość kultywowania danej religii.

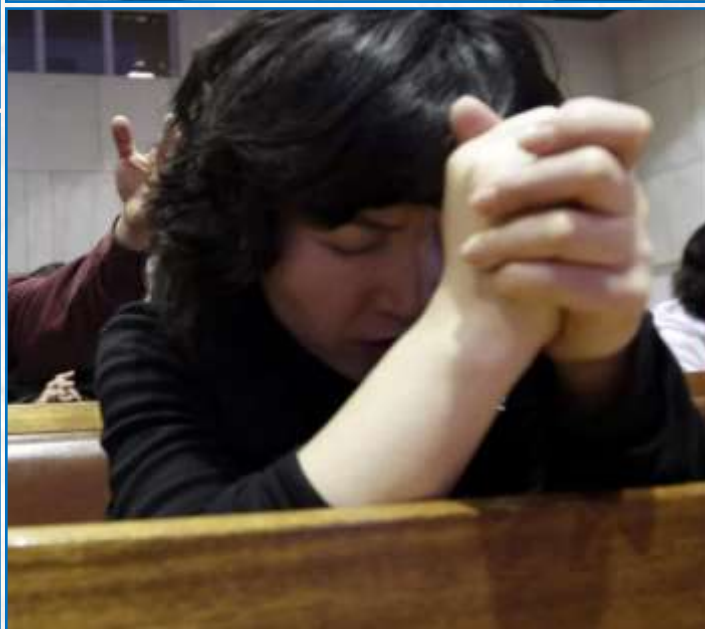

Współczesne przypadki prześladowań

- **Korea Północna** – chrześcijanie (ale nie tylko) muszą się tu ukrywać (za przejaw wiary w Boga grozi surowa kara).
- Władze państwa aresztują, torturują i zabijają chrześcijan, by wyegzekwować ustanowiony przez siebie całkowity zakaz wyznawania religii.
- Głównym celem tych działań jest “usunięcie wszelakich śladów chrześcijaństwa” ze społeczeństwa.

NORTH KOREAN CHRISTIANS

Współczesne przypadki prześladowań

- **Bangladesz** – dotyczy ono hindusów, prześladowanych przez dominujących wyznawców islamu.
- Oskarżani są oni o bluźnierstwo.
- Wioski hinduskie są podpalane, zaś na ludności dokonuje się samosądu.

Współczesne przypadki prześladowań

- **Mjanma (Birma)** – buddyści prześladują w tym kraju od połowy XX wieku muzułmanów Rohingya.
- Są oni traktowani jak nielegalni imigranci, którym nie należą się prawa obywatelskie, w tym np. pomoc socjalna, edukacja, opieka medyczna.
- Muzułmanie z reguły uciekają do Bangladeszu.
- W skrajnych sytuacjach dochodzi nawet do ludobójstwa.
- W latach 2016-2017 doszło w Arakanie do ludobójstwa Rohingya, w którym zginęło około 25 tys. osób.
 - Dodatkowo dopuszczano się licznych aktów przemocy seksualnej (około 18 tys.).
 - Ponad 1 mln osób zmuszonych zostało do ucieczki – przede wszystkim do Bangladeszu.

Współczesne przypadki prześladowań

- **Bliski Wschód** (np. **Irak** i **Syria**) – wyraźnie dominujący tu muzułmanie od wielu lat prześladują wszystkie inne wiary, w tym w szczególności chrześcijan i niektóre odmiany własnej religii (np. szyici są prześladowani przez sunnitów).
- Było to szczególnie zauważalne w czasie **funkcjonowania Państwa Islamskiego**.
- Prowadzą oni tzw. **świętą wojnę**, przy czym wystarczy często jedynie podejrzenie innowierstwa, aby stracić cały dobytek życia, a nawet samo życie.

Współczesne przypadki prześladowań

- **Egipt (Maspero w Kairze)** – w czasie pokojowego protestu Koptów przeciwko niszczeniu chrześcijańskich kościołów między 9 a 10 października doszło do masakry ludności (brutalnej pacyfikacji).
- Śmierć poniosło blisko 30 osób, zaś ponad 200 osób zostało rannych.

Współczesne przypadki prześladowań

→ **Norwegia** – atak Andersa Breivika dokonany 22 lipca 2011 w centrum Oslo i na wyspie Utøya, będący manifestem przeciw wyznawcom muzułmanizmu w Europie.

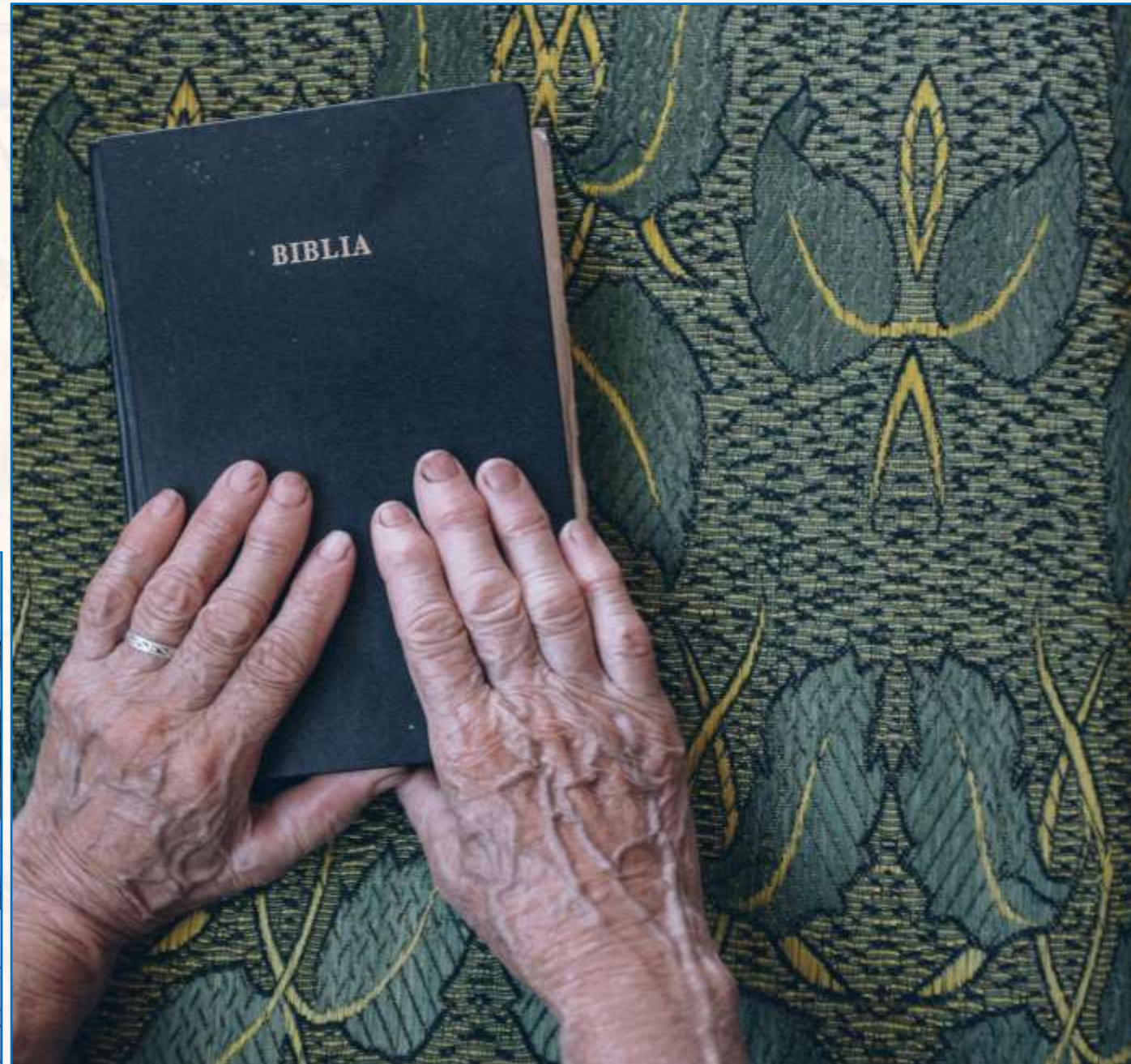
Współczesne przypadki prześladowań

- **Nowa Zelandia** – atak Brentona Tarranta w Christchurch na dwa meczety (zainspirowany atakiem A. Breivika), będący manifestem wyrażającym rasistowskie hasło białej supremacji (przekonania, że “biali ludzie” są lepsi od przedstawicieli innych ras).

Współczesne przypadki prześladowań

- **Rosja** – na terenie tego dużego państwa na różnych obszarach dochodzi do prześladowań przedstawicieli różnych religii, np. na terenie, gdzie dominuje prawosławie prześladowani są katolicy i w szczególności świadkowie Jehowy (od 2017 roku są uznawani za członków organizacji ekstremistycznej).
- Na terenach w rejonie Kaukazu, zamieszkiwanych w zdecydowanej większości przez muzułman – prześladowani są wszyscy chrześcijanie (prawosławni i katolicy).

Dyskryminacja

- **Dyskryminacja** – nietolerancja przeradzająca się w prześladowanie poszczególnych osób lub całych grup społecznych lub ograniczanie ich praw ze względu na rasę, wyznanie, narodowość, płeć, przynależność do określonej grupy, orientację seksualną, niepełnosprawność itp.
- Wpływa ona negatywnie na osoby, społeczeństwo, gospodarkę i społeczeństwo.
- Dyskryminacja łamie podstawowe prawa każdego człowieka do równego traktowania i wolności.
- Zjawisko to może być widoczne w:
 - **polityce państwa**, np. polityka apartheidu w RPA – segregacji rasowej i dyskryminacji osób czarnoskórych lub innych ras niż biała,
 - **życiu publicznym obywateli**, np.:
 - w zamieszczonych ogłoszeniach o pracę (obejmują sformułowania dotyczące wieku, płci – dyskryminacja często dotyka kobiety, niepełnosprawności i wyglądu zewnętrznego),
 - w czasie rozmowy o pracę (pytania dotyczące planów związanych z założeniem rodziny) lub w czasie wykonywania późniejszej pracy (uprzedzenia osoby przełożonej lub szefa do pracownika zamieniają się w jego dyskryminowanie).

Ksenofobia

- **Ksenofobia** – rodzaj dyskryminacji wyróżniający się występowaniem u osób niechęci lub wrogości wobec innych narodów (często wszystkiego co jest obce; kierowana jest w szczególności wobec imigrantów).
- Takie postępowanie zwykle wynika z nieusprawiedliwionej obawy o różne rzeczy,
 - np. że może coś zostać odebrane, (np. jakieś przywileje społeczne).
- Główną przyczyną ksenofobii jest po prostu niewiedza, której towarzyszy nieufność, budowana zwykle na stereotypach i uprzedzeniach.

Skutki dyskryminacji, ksenofobii i innych form nietolerancji

- **Skutki dyskryminacji, ksenofobii i innych form nietolerancji:**
 - pogorszenie stanu zdrowia psychicznego (nieobecność w pracy; depresja; myśli samobójcze),
 - problemy demograficzne społeczeństwa,
 - akty napaści, pobicia i niszczenie mienia osobistego,
 - problem z wizerunkiem firm i organizacji przejawiających wobec pracowników działania o charakterze dyskryminacyjnym,
 - konflikty i wojny domowe (w ich czasie mogą występować rabunki i zamieszki),
 - prześladowanie określonych osób lub grup społecznych,
 - państwo dopuszczające się takiego postępowania może zostać ukarane, np. objęte sankcjami,
 - mniejsze zaangażowanie w budowanie wspólnego dobra i tym samym gorsze zaangażowanie w pracę oraz ograniczenie wzrostu gospodarczego, a także niższa wartość uzyskiwanego PKB.

Przykłady przeciwdziałania dyskryminacji, ksenofobii i innych form nietolerancji

→ Przykłady przeciwdziałania dyskryminacji, ksenofobii i innych form nietolerancji:

- edukacja antydyskryminacyjna zawierająca m.in. zwiększanie wiedzy w społeczeństwie dotyczącej samej dyskryminacji, jak i narodów, wyznań, ras ludzkich, orientacji seksualnych itp.,
- uczenie właściwej reakcji odnośnie przejawów nietolerancji, opartych m.in. na asertywności,
- edukacja prawna, m.in. dotycząca sposobu skorzystania z pomocy prawnej różnych organizacji, np. **Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka** lub **Centrum Praw Kobiet**.

KONIEC

Materiały pomocnicze do nauki
Opracowane w celach edukacyjnych (niekomercyjnych)

Opracowanie i redakcja: *Sławomir Dmowski*
Kontakt: *kontakt@geografia24.eu*

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -